

ja ympäristö ovat myös valtavana vaikuttamena ihmisen moraaliselle kehitykselle.

Nykyajan kouluolot ovat kaikkea muuta, mutta eivät moraalisuuteen kasvattavia. Oikealla tavalla ei kasvavalle nuorisolle esitetä luonnollisia asioita, jotka tavallaan koskettavat siveellisyysskysymykseen. Lakonto myös asettaa siveellisyysskysymyksen salaperäiseksi asiaksi. On selvä seikka että lapsen herkkä mieli kiintyy juuri siihen, mikä on peitetty salaisuuden verhoon. Lapselle jo aikaisin kasvaa voittamaton halu saada selvyys siitä salaperäisyyden verhossa olevasta asiasta. Tiedämme jokainen, että ihmisen luonteen pohjimmassa ominaisuutena on uteliaisuus. Tuossa juuri mieleeni muistuu kertomus kirjasta "Harhapoluilla", jonka kertomuksen otsikkona on: "Tyttö joka tahtoi tietää." Mutta se tietäminen tuli sillekin kertomuksessa esitetylle tytölle liian kallilla hinnalla ostetuksi.

Tiedonhalu, jota ei ohjata oikealla tavalla, saattaa asianomaiselle raskaat seuraukset.

Nykyisen järjestelmän ylläpitäjillä ei ole haluakaan oikealla tavalla ja oikeata tietä ohjata kansan syvien rivien lapsia, se ei ole heidän luokkaiduilleen soveliaista. Vain malliksi he parantelevat joitakin harvoja yksilöitä ja niissäkin parannuspuhissaan useammassa tapauksessa epäonnistuvat.

Kapitalistinen yhteiskunta kiinnittää sen sijaan yksilöt liian kiinni raadantaan. Palkkatyöhön niin ankaaraan, että muille harrastuksille ei jää sanottavasti aikaa.

Perheen pään on pakko aina rientää ansiotyöhön perheen ylläpitämiseksi, eikä suinkaan jää aikaa olla lasten seurassa kotona niiden vaalijana ja kasvattajana. Lapsat saavat kasvaa ominapainensa kotona ja viettää aikansa kadulla samanlaisten huoltoa vailla olevien seurassa. Porvarillisessa yhteiskunnassa ei ole lastenkoteja, sellaisia koteja kuin pitäisi olla, joissa lapset kaikista ikäluokista saisivat mallikelpoisen kasvatuksen. Sosialistisessa yhteiskunnassa niitä koteja tulee olemaan kyllin runsaasti ja ne tehdään todella tarkoituksenmukaisia. Neuvosto-Venäjällä ollaan jo siinä asiassa pitkällä menossa.

Voimme peittelemättä sanoa, että höllien siveyksisäitteiden ja moralitomuuden suurimpana synnyttäjänä työläisten keskuudessa ovat juuri varhaisesta lapsuudesta saakka vastassa olevat nurjat yhteiskuntaolot.

Miten on asianlaista myöhäisempinä aikoina, selviää meille helposti. Ihmisen siveelliseen elämään vaikuttavat nurjat yhteiskuntaolot suuremmissa määrässä kun yleensä tabdotaan tunnustaa. Varsinkin naiseen nähden on asema kerrassaan vakava. Porvarillisessa maailmassa on olotila varmasti sellainen, että harva työläisnainen säästyy kysymykseltä: joko—tahi? Sitäpaitsi aikaisista ajoista saakka on vallinnut se käsitys, että nainen on jokin huono olento, jota voimakkaammat saavat mielensä mukaan sortaa ja hallita. Tämä käsityskanta suuresti vaikuttaa naisen siveelliseen olemukseen.

Ei tämä sanoilla määrätty sorto ole kylliksi, vaan suuri joukko joutuu suoranaisten pakkokeinoin sille, josta ei ole helppo takaisin palata.

Miespuoliseen nuorisoon militarismi vaikuttaa turmiollisesti. Seikka on meille selvänä, kun ajattelemme miten nuoret miehet joutuvat toimettona makaamaan pitkät ajat raastut-

tavan taidon oppimisen yhteydessä. Sukupuolitaudit hirvittävimmin leviävät juuri armeijan keskuudessa. Kaikkeen siveellisen tarmon hölymyiseen vaikuttavat yhteiskunnalliset syyt, joita ei voida poistaa ellei muuteta tämä järjestelmä kokonaan toiseksi. Siveettömyyttä ei voida estää porvarillisten toimimilla siveellisyyden kottamista varten perustetuilla seuroilla, eikä herrasnaisten kahvikekke-reissä lausutuilla hurkailla toivomuksilla. Kapitalistiset parantajat jos voivat yhden langenneen parantaa, tekevät he samalla kertaa vääran järjestelmänsä kautta kymmenen uutta langennutta.

Sosialistit eivät ratkaise siveellisyysskysymystä porvarien tavoin, vaan he pyrkivät ratkaisemaan tämänkin kysymyksen yhteiskunnallisena kysymyksenä tehokkaiden yhteiskunnallisten toimenpiteiden kautta. Sosialistien jyrkkänä vaatimuksena ovat: naisten yhteiskunnallisesti ja valtiollisesti saattaminen tasa-arvoiseksi miesten kanssa, äitiyshuolto, opetusolojen uudistaminen ja militarismien poistaminen.

Voidakseen vaatimuksensa asettaa käytäntöön, vaatii köyhälistö kapitalistisen järjestelmän perinpohjaista kumoamista, tilaisuutta uuden yhteiskunnan rakentamiseen. Sitä tietä vastata todella tämä siveellisyysskysymyskin tulee lopullisesti ratkaistuksi.

Tehkäämme jokainen työtä osaltamme sosialistisen valistuksen vainoilla. Naiset ahkerasti toimintaan! Tämäkin kysymys meitä siihen erikoisesti velvoittaa, sillä kukapa yhteiskunnan nurinkurisuudesta tässäkin suhteessa enempi kärsii, kun juuri naisten suuret joukot.

KIRJE SIPERIASTA

Oli lokakuun 17 p:n ilta v. 1919.

Huhu toi monta viestiä kylään valkoisten "kavaljeerien" saapumisesta. Asiaa ei otettu todesta, sillä olihan kiertämissä niin monta vääraa huuhua. Mutta kun ilta alkoi hämärtyä, saapui eräs matkustaja pohjoisesta märkeksi ajatella hevosella ja pysähtyi erään talon edustalle puolikuultua hevostaan lepuuttamaan.

Tulen Zanialovasta, siellä ovat kasakat jotka pitelevät pahoin miesväkeä, jos sitä tapaavat. Katsokaa tänne! Hän nosti lakkiaan ja näytti veren tahraamia hiuksiaan.

Uusa jätti kertojan siihen paikkaan ja lähti kotiin sydän kurkussa, kuulematta asiasta jatkoa.

Ukko kuitenkin kertoi hätäntyneille, mutta rohkeammille ympärillään oleville taistelusta ja myöskin uutisia palaamastaan kylästä.

Oli ihan pimeä. Me olimme latoneet saatavissa olevat tavaramme naapurin hevosen vankkureille. Istuin odotellen hevosenjonoa jälkimäisenä olevan kuorman päällä. Oli pimeä, niin pimeä, että sylenkään päähän ei mitään nähty. Hienoa aumua satoi hiljaa ja peitteenä oleva öljytakki kuorman päällä oli märkä.

Toverit viimeistelivät vielä tavaroitaan muutamiin kuormiin. Se kuitenkin tapahtui mitä syvimmässä hiljaisuudessa. Ei puhetta, ei huudahduksia, vaan hiljaisuutta myhäilyä.

Kohdalla olevasta matalasta maajasta alkaa kuulua laulua, hiljasta virren veisuuta. Ikkunasta loistavan valovirran edessä liukkuu hiljaa tummia varjoja.

Siellä sisällä olevat valmistivat matkaa kuolevalle, kauan sairastaneelle

LASTEN KEVÄT 1921 ON VALMIS

LASTEN KEVÄT 1921 on nyt VALMIS ja postitetaan tilaajille heti tilausten saavuttua. Sen hinta on 25 senttiä

Tilataan osotteella:

TOVERITAR, Box 99, Astoria, Oregon.

rintatautiselle. Me tässä kuormastokunnassa myöskin valmistimme itsemme matkalle — matkalle vielä elämää varten!

Tahi, me vielä tahdoimme elää, ja siksi me vältimme vaaraa.

Sittenkin kun koko yöllinen karavaanimme oli hijaa liikkeessä, painuimme sydänmaan metsän pimeään syleilyyn, kaikui korvissani vieläkin kuolinlaulu, jota laulettiin sairaalle. Se oli hänelle viimeinen... hän — kuoleva — ei paennut, eikä tahtanutkaan vaaraa paeta.

Mietin: olikohan se kuolinlaulu meidänkin kuolinlaulumme?

Valtatieltä poikkesimme metsätielle, mikä kannikkaiden ja mättäiden lävitse mutkiskeli korkeaan koivumetaaniin, johon ei kirves vielä milloinkaan ollut koskettanut. Taivaalle, missä oli syvimusta pimeys, ilmestyi kuun kajastusta. Tuuli rapisteli vettä syksyiseen lehdikkoon, jossa lehdet puista pudonneena, kattoivat maan.

Saavuimme suolakeudelle, minkä pystyssä olevat pitkä heinä huokaili raskaasti yötuulussa.

Päästyämme lähes sen toiselle rannalle, kuului kylästä kaukaista amuntaa. Mukana olevat naiset ja lapset alkoivat itkeä ja pelätä. Mutta he rauhoittuivat kuitenkin, kun paukaukset lakkasivat. Suon takana olevalla särkän laiteella olevan metsätuvan luona seisoiimme. Tähän päätti enin osa pakolaisia jäädä aamuun aiti. Mutta minä ja pari toveriamme päätimme painua syvemmälle.

Ehkä noin pari virstaa kulettaamme, tulimme lakean suon metsäiseen saareen, missä oli "ispuska" eli metsätupa. Me jäimme sinne.

Kun olimme riisuutuneet kämpässä, joka oli niin matala, että ei voinut suorana seisoa, saivat ajatukset vihdoin rauhaan levähtää. Kun olimme vaihtaneet hetkisen mielipiteitämme kaikessa rauhassa, niin väsymys alkoi voittamaan ja silmäluotoja painoi kiinni. Toinen tovereista hengitti jo tasaisesti ja toinenkin vastasi epä-määräisesti.

Vihdoin luulin kuulevani ääniä. Hyppäsin ylös ja riensin ulos. Ulkona oli pimeä. Koiran haukunta kantautuu kaukaa korviini, kulkee tuulen mukana. Kuuntelen kauan mutta mitään ei kuulu. Kun olin juuri palaa-massa takaisin majaan, kuuluu ääniä ja pyörien kolinaa läheltä suonranta.

Toveritkin tulevat ulos. Sammuttuamme majassa olevan kynttilämme hiivimme hiljaa ruohikkoon. Etäältä kuuntelemme tulijoita.

Kun havaitsemme heillä olevan parihevosen, kahdet vankkurit ja huomaamme, että he hiljaisina pysähtyvät majan eteen, ymmärrämme pian heidän myöskin olevan pakolaisia.

Kun vihdoinkin uskallamme lähestyä heitä, huomaamme arvelumme oikeaksi. Tulijat ovat naisia ja lapsia, joilla on mukana vaatteita, ruokatarvikkeita, y. m. arkuissa.

Pieni rauhallinen löytämämme mat-ta on yhtäkkiä muuttanut lastentar-

haksi. Lapsiin on tarttunut uteliaisuusden ja salaperäisyyden jännittävä ila-koiminen. He eivät näytä välittävän mistään muusta kuin viattomasta ajateluista ja tavallisista lasten asioista.

Metsämajat ovat Siperian takamaila tavallisia sentähden kun niissä asutaan kesällä kun siirrytään kylästä kauas heinä- ja maanviljelystöihin. On hyvinkin syvässä metsässä majoja; ja niissä asuvat tuohitervan valmistajat lämpiminä vuodenaikoina.

Toinen toveri ehdotti, että vielä samana yönä lähettäisi edemmäs, sellaiselle kaukaiselle metsämajalle. Hän esitti arvelunsa, että joku vihollisen käyri voi tietää olopaikkamme ja voi tulla jälessämme.

Kun oltiin tavarat purettu ja peitetty metsään, joko heinäsuovien alle tahi pensaikkeen ja sammaliin, ja myöskin riisuutu hevosen, sekä vedetty vankkurit vahvaan pajukkaan, mikäli pimeässä niitä voimme peittää, nousimme hevosen selkään laukkui-nemme ja jätimme majamme uusille tulokkaille.

Kolmen kesken samosimme, milloin avaraa pitkää suokaislikkoa milloin särkkäselänteitä pitkin, missä oli harvaa ja korkeaa salkkoivikkoa.

Istuin äänettömänä viimeisenä hevosen selässä.

Tällaista pakoiuako on ihmisen elämä? Mitä minä olen tehnyt pahaa jotta ansaitaan tällaisen rangaistuksen?

Nuo miehet tuolla edellä ovat siperialaisia. Minulle aivan vieraita he ovat, puhuvat tuskin ymmärrettävää Suomea, mutta kuitenkin suomalaisiksi he itseään sanovat. Minun mielestäni he ovat suomea puhuvia rysiä.

Samassa jotain välähtää aivan kasvojeni edessä ja ruudin haju täyttää sieramani.

Luulen, että olen saanut kuolettavan kuulun. Ja tietämättä itsekään mitään, makaan suullani kosteassa ruohikossa.

Vierelläni joku sanoi: — Taisit satuttaa häntä, kun hän kaatui.

Samassa selviää hyvin pian, ulkona on uusia pakolaisia ja että vartiopaidalla olevan pyssy oli vahingossa jollain tavalla lauennut.

Kun oltiin hämmästyksessä selviyditty, toivat uudet tulokkaat tietoja kylästä, että kasakat olivat tulleet kylään samalla aikaa, kun he olivat sieltä lähteneet. Ja he eivät tienneet sanoa, mistä johtui yöllinen amunta. Tämä kohtaus oli siis meille odottamaton. Kaikkialla vain pakolaisia ja olivat taas kerinneet tänne ennen meitä.

Kuitenkin oli eräs tervanpolttajan maha puolen virstan päässä, johon me nyt ratsastimme. Siellä päätimme asua, kävi miten kävi.

Pian paloi hauska nuotio nurkassa olevassa tulisijassa. Katto oli tulen kohdalla auki savun ulos pääsyä varten. Puut nuotiossa humisten paloitivat. Me äänettöminä nuotioon tujoimme ja pureskelimme eväitämme,